

**Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů
pro 2. st. ZŠ a SŠ – český jazyk**

**TYP TESTU: CNBI
navazující magisterské studium**

1. Z následujících možností vyberte tu, která obsahuje fonetickou transkripci podle české ortoepické normy (Hůrková, 1995, běžná fonetická transkripce dle Krčmové, 2012–2017) a zároveň existující odchylky od této normy. Odchytkami je míněna reálně existující, avšak nenoremní výslovnost. Přízvuky ani frázování nejsou vyznačeny.

Transkribovány jsou věty

Protože měly děti prázdniny, vypravili jsme se s rodinou na krátký výlet z Ondřejova do Prahy. Tenkrát jsme se rozhodli, že půjdeme k Vltavě.

- a) [protože mňeli d'et'i prázdnini |vipravili smese srod'inou na krátkí vílet s'ondřejova doprahi || tenkrát sme se rozhodli | že půjdeme kv|tavje]

existující odchylky: slabičná redukce [pče], vokalická redukce [d'et'i], zjednodušení konsonantické skupiny [prázňini], asimilace znělosti před jeinečným [m] [zme], výslovnost bez rázu [sondřejova], otevřená výslovnost vokálů [vipravili], [doprahi], absence asimilace místa artikulace [tenkrát], zkrácení vokálu a elize [j] [pudeme], asimilace před [v] [gv|tavje]

- b) [protože mňeli d'et'i prázňini |vipravili smese zrod'inou na krátkí vílet s'ondřejova doprahi || tenkrát sme se rozhodli | že půjdeme kv|tavje]

existující odchylky: slabičná redukce [pče], vokalická redukce [d'et'i], výslovnost bez rázu [sondřejova], ztráta znělosti před jedinečným [r] [srod'inou], otevřená výslovnost vokálů [vipravili], [doprahi], zkrácení vokálu a elize [j] [pudeme], asimilace před [v] [gv|tavje]

- c) [protože mňeli d'et'i prázdnini |vipravili zmese zrod'inou na krátkí vílet s'ondřejova doprahi || tenkrát sme se rozhodli | že pudeme kv|tavje]

existující odchylky: slabičná redukce [pče], vokalická redukce [d'et'i], redukce konsonantické skupiny [prázňini], ztráta znělosti před [r] [srod'inou], výslovnost bez rázu [sondřejova], otevřená výslovnost vokálů [vipravili], [doprahi], absence asimilace místa artikulace [tenkrát], asimilace před [v] [gv|tavje]

- d) [protože mjeli d'et'i prázdnini |vipravili zmese zrod'inou na krátkí víled zondřejova doprahi || tenkrát zme se rozhodli | že půjdeme gv|tavje]

existující odchylky: slabičná redukce [pče], vokalická redukce [d'at'i], redukce konsonantické skupiny [prázňini], zachování plné výslovnosti [jsme], ztráta znělosti před jedinečným [r] [srod'inou], desonorizace prepozice [sondřejova], otevřená výslovnost vokálů [vıpravılı], [doprahı], absence asimilace místa artikulace [tenkrát]

2. Určete, ke kterému konjugačnímu typu patří sloveso, od něhož je odvozeno podstatné jméno *odnětí*.

- a) vzor *začne*
- b) vzor *dělá*
- c) vzor *bere*
- d) vzor *kryje*

3. Rozhodněte, které tvrzení je pravdivé.

- a) Ne všechna česká slovesa vyjadřují kategorii vidu, existují zhruba dvě desítky bezvidových sloves.
- b) Sekundární předložky jsou téměř vždy víceznačné a vždy víceslovné.
- c) **V paradigmatu adjektiv individuálně přivlastňovacích se vyskytují jak tvary podle deklinace jmenné, tak tvary podle deklinace složené.**
- d) Slovesné tvary složené jsou vždy určité.

4. *Studenti nepodepsali petici.* (Tučné písmo znamená, že na slově je důraz.)

- a) věta vyjadřuje celkové popření
- b) věta vyjadřuje záporovou shodu
- c) **věta vyjadřuje částečné popření**
- d) věta má kladný význam

5. *Vyřešení tohoto závažného problému, který ani podezíraví kolegové neočekávali, bude vaším hlavním úkolem.*

V souvětí lze najít

- a) pět shodných přívlastků
- b) **jeden objekt**
- c) dva objekty
- d) vedlejší větu podmíněnou

6. Označte pravdivé tvrzení.

- a) Substantivum *masožravec* je hybridní kompozitum, protože vzniklo kombinací dvou slovotvorných způsobů – kompozicí a derivací.
- b) Substantivum *masožravec* je hybridní kompozitum, protože obsahuje interfix.
- c) **Substantivum *masožravec* není hybridní kompozitum.**
- d) Substantivum *masožravec* je hybridní kompozitum, protože obsahuje cirkumfix.

7. Označte pravdivé tvrzení.

- a) Verbální substantivum *pletení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *plést*. Proto má stejný význam jak ve výpovědi *Pletení je jedna z mých nejoblíbenějších činností*, tak ve výpovědi *Podej babičce pletení*.
- b) Verbální substantivum *pletení* bylo utvořeno bezprostředně od infinitivu slovesa *plést*. Proto má stejný význam jak ve výpovědi *Pletení je jedna z mých nejoblíbenějších činností*, tak ve výpovědi *Podej babičce pletení* a onomaziologickou kategorií u něj nelze určit.
- c) Verbální substantivum *pletení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *plést*. Vždy označuje děj, proto náleží do onomaziologické kategorie modifikační.
- d) Verbální substantivum *pletení* bylo utvořeno od přičestí trpného slovesa *plést*. Ve větě *Pletení je jedna z mých nejoblíbenějších činností* označuje činnost, ve větě *Podej babičce pletení* označuje substanci.**

8. Označte pravdivé tvrzení týkající se následujícího úryvku.

Té noci ta zlá na komňatu na knieni vyrazista
a tu svatú knieni závojem zadávista.

Tak ta pohany čertu sě dostasta

a svatú Lidmilu k bohu poslasta. (dle Daňhelka a kol, 1988, s. 336)

- a) Úryvek obsahuje čtyři t-ová participia
- b) Úryvek obsahuje čtyři příklady slovesa ve tvaru plusquamperfekta
- c) Úryvek obsahuje čtyři nt-ová participia
- d) Úryvek obsahuje čtyři slovesa ve tvaru jednoduchého času minulého**

9. Autor ve 4. zpěvu své známé brixenské skladby (níže) napodobuje sdělení i formální výstavbu žánru:

- a) české lidové písně
- b) barokní duchovní písně
- c) ohlasové poezie v českém duchu
- d) kramářské písně**
- e) ruské lidové písně

Poslyšte, milí křesťané,
tu smutnou novinu,
jak dokonal slovanský bůh
poslední hodinu.

Kdo máš tuze měkké srdce,
zacpi sobě uši
a pomodli se otčenáš
za ubohou duši. /.../

(K. Havlíček Borovský: *Křest sv. Vladimíra*, zpěv IV.)

10. Jaké jsou tři tradiční ideální cíle rétoriky?

- a) examine (zkoumat); compile (sestavovat); delectare (pobavit)
- b) specularare (pozorovat); quaerere (tázat se); cogitare (přemýšlet)
- c) movere (pohnout); docere (poučit); delectare (pobavit)**
- d) cogitare (přemýšlet); quaerere (tázat se); docere (poučit)
- e) quaerere (tázat se); movere (pohnout); intellegite (pochopit)

11. Vyberte odpověď, ve které všechny zmíněné texty splňují žánr sporu.

- a) Listové do nebe; Podkoní a žák; Spor duše s tělem; Tkadleček**
- b) Retuňk proti Antikristu; Ackermann aus Böhmen; Podkoní a žák; Román o růži
- c) Tkadleček; Barlám a Josafat; Podkoní a žák; Satiry o řemeslnících a konšelích
- d) O ženě zlobivé; Ackermann aus Böhmen; Porok Koruny české, Frantovy práva
- e) Listové do nebe; Frantovy práva; Májový sen; Podkoní a žák

12. Vývoj českého volného verše nejdůkladněji probádal/a

- a) Vladimír Macura
- b) Přemysl Blažíček
- c) Daniela Hodrová
- d) Miroslav Červenka**
- e) Aleš Haman

13. Jaká z možností nejlépe vystihuje roli vypravěče v následujícím úryvku?

„Stůjte! Stůj!“ volá Mikoláš a již jim je v cestě. Mluví; co tak drkotavě mluví? Hněvá se, avšak Marketa nechtěla odejítí zároveň s Lazarem, neprchá, ach, nakládejte s ní méně zuřivě. Což se vám znelíbila tato krasavice tak náhle? Zběsilý loupežník ji rve za vlasy. Ach, to je bláznivá podívaná! Hled'me, abychom při svém vypravování zvažněli! Dále již ani slova! Co nám sejde na lásce, která se rve, co nám sejde po kejklířské vloze rabiátů, kteří trápí své milenky a opět je líbají, jako kdyby neměli zdravý rozum? Jakže, vy nejste spokojeni s příběhem ze starých časů? Což vám nepůsobí ani ždíbec libosti slyšení o mrazech tak pořádných, o prudkých chlapech a sličných dámách?

(V. Vančura: Markéta Lazarová)

- a) Vypravěč je účasten příběhu jako jedna z postav a z této perspektivy příběh vypráví.
- b) Vypravěč pronáší hodnotící komentáře k jednání postav a vstupuje do dialogu se čtenářem.**
- c) Vypravěč věcně a nestranně zachycuje děj, prostředí a dialogy mezi postavami.
- d) Vypravěč, podobně jako filmová kamera, zachycuje pouze vnější dění a nemá vhled do nitra jednotlivých postav.
- e) Vypravěč svými promluvami rozporuje děj, znejišťuje čtenáře a činí vyprávění nespolehlivým.

14.

*Bylo dost pozdě, květen zrovna
začínal, lásku připomněla
hrdlička, která se ozvala
z borovic – hlas se nesl z okna.
Člověk měl pocit, že i mech tam
šeptá o lásce. Kvet strom bíle
a v růži slavík provinile
do srdce trn si bodl zdeptán.*

Výše uvedený úryvek básně ve vztahu k textu výchozímu rozhodně NENÍ jeho:

- a) aluzí
- b) parafrází
- c) citací
- d) prozaizací
- e) koláží**

15. Z perspektivy lyrického subjektu je následující úryvek („jsem prorok, který ukazuje cestu (...) zázračný jako bůh / a mocný jako bůh, / jsem víc, jsem ještě mnohem víc a přece nejsem nic, / než milosti zástupů pokorně odevzdaný / básník Jaroslav Seifert“) nápadným příkladem:

- a) perspektivizace
- b) autostylizace**
- c) personifikace
- d) autorizace
- e) glorifikace